

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul II. — No. 21.

25 Maiu, 1897

DINASTIA ROMANA

..... E 'pe înserate. În curtea castelului de la Cotroceni stă adunată o mare mulțime de oameni, profund nedumeriți. Deși Români, popor viu, meridional, oamenii aceștia vorbesc încet, pe șoptite și se strecoară unii pe lângă alții, serioși și gânditori. Moștenitorul Coroanei române zace greu bolnav în castel și cetățenii români din capitală și provincie vin rînduri, rînduri să afle știri mai bune despre starea bolnavului.

Din cînd în cînd ei grăbesc respectuoși spre peristitul castelului. Acolo apăruse un aghiotant. Lumea îi pune, cu vădită îngrijire, laconice întrebări și iar se retrage apoi, discutînd, grupuri-grupuri, cu voce înăbușită de duioșie.

Oamenii aceștia sunt suflete mîhnite și pline de o adîncă compasiune. Ei însuși suferă în tăcere și așteaptă mereu un cuvînt, un bun și dacă s'ar putea autentic cuvînt, despre soarta celui ce este în aceste momente în toate preocupățiunile lor.

Deodată ușa balconului se deschide. Pe balcon apare Regele. Liniştea devine solemnă. Ca prin farmec toată această lume se descoperă și se închină respectuos. Ea se închină în fața *Regelui*, pentru că el simbolizează țara, ea se închină în fața *omului* strivit de durere, în fața părintelui adoptiv al prințului ce se sbate în gura morții...

Dar Regele are figura mai senină ca în zilele din urmă. El răspunde cu un gest cordial și nobil, la salutul mulțimii, și îi dă El însuși o veste bună, zicîndu-i, respicat și limpede ca să fie auzit de toți: **Merge mai bine....**

La auzul acestei știri autentice și de nădejde, toată această mulțime de mii de oameni isbucnește într'o unanimă, dar discretă urare: **Să trăiască!....**

* * *

Scena aceasta s'a petrecut de fapt Duminecă, 18 Maiu, seara în curtea castelului dela Cotroceni.

Ea constituie un caracteristic moment în gravele crize prin cari a trecut viața principelui României în săptămîinile din urmă.

Nu este o expresie banală gazetărească, dacă se zice, că boala principelui României a impresionat dureros întreaga țară. Așa este, și ori și ce bun observator al raporturilor noastre s'a putut convinge de sinceritatea mîhnirii și a durerii ce cuprinsese întreaga noastră populațiune.

Cu ocasiunea aceasta tragică, dar din fericire de scurtă durată, poporul românesc și-a manifestat în chip eloquent sentimentele sale monarhice. E îmbucurătoare această manifestațiune a țării, mai ales pentru toți cei ce au ajuns de mult la o suficiență

maturitate politică spre a ști apreția profundă importanță, ce residă pentru întregul Românism în reala consolidare a Dinastiei din fruntea Statului Român.

În tot timpul dureroaselor peripeții prin cari a trecut viața principelui României, pasiunile noastre politice s'au potolit și certurile noastre publice au dispărut. Atențiunea generală, a țării întregi, era îndreptată țință spre Cotroceni, la patul de dureri și suferințe al augustului bolnav.

Toate partidele și toate ziarele noastre erau unanime în expresiunea grijei și a mîhnirei, în manifestări de simpatie, pe cît de spontaneie, pe atît de demne, pentru Dinastia noastră.

Partidele și presa reflectă opinia noastră publică, și nu e deci decît constatarea unui adevăr, dacă accentuăm că întreaga națiune română era cuprinsă de fiori de dureroasă grijă și aștepta cu nerăbdare și cu sentimente de sinceră compasiune știrile despre alarmanta evoluțiune a morbului, ce amenință viața presuntivului moștenitor al Coroanei.

Rar s'a văzut la noi o atît de elementară erupțiune a unui sentiment, pe care spiritele superficiale îl credeau incompatibil cu caracterul Românului.

Țara a înțeles, că momentele critice prin cari trece prințul și cu el Dinastia, erau critice mai ales pentru propriile interese ale țării.

Cu adîncă satisfacțiune trebuie să constatăm, că națiunea și-a dat seamă, a înțeles, a simțit și a fost tot timpul cu gîndul și cu inima la patul bolnavului prinț.

Intr'o țara occidentală, unde o vechiă și trainică cultură a brăzdat în sufletul populațiunii sentimente monarhice durabile, unde tradițiile seculare au cimentat de mult legătura dintre popor și Dinastie, și unde imaginațiunea poporului a avut timp și ocazii să dea unor fapte marcante ale membrilor Dinastiei un poetic veșmînt de legendă,—în asemenea țară nu e mirare,

că populațiunea se identifică cu bucuriile și cu durerile Dinastiei sale.

E însă mirare la noi, popor lipsit de asemenea tradițiuni.

Dar dacă soarta a vrut, ca secole de-a rîndul tronul țărilor române să nu poată găsi o bază largă și puternică în condițiunile noastre politice din trecut, natura a înzestrat pe poporul nostru cu aptitudini intelectuale și morale cari, ele dela sine, echivalează în multe privințe cu gradul de cultură la care multe alte popoare numai cu anevoie au putut ajunge.

Între aceste tericite aptitudini ese la iveală mai ales *bunul simț* al poporului român. Grație lui, noi am trecut repede prin epoca de fermentațiune politică, ce trebuia să se producă la începutul renașterii noastre naționale. Am avut și noi fazele noastre de copilărie politică, de demagogie sforăitoare și ireverențioasă față de Dinastia liber aleasă de țară....

Fost-au vremuri, cînd și la noi în țară se găseau oameni cari credeau a înainta binele țării insultînd propriul ei simbol!...

Dar aceste vremuri au trecut, și cu toate că libertatea presei și a cuvîntului au fost menținute neștirbite, sau poate chiar *din această cauză*, marile aptitudini de cultură ale poporului român l'au ajutat să înțeleagă, că interesele sale sunt strîns legate de stabilitatea Dinastiei. Această convingere a pătruns repede în conștiința noastră publică și formează azi un articol de credință pentru fie-care Român cu durere de neam și de țară.

În Statele balcanice antidinasticismul joacă și azi un rol adeseori determinant și fatal în viață publică.

Noi am trecut peste aceste faze. Ne-am luminat, și azi respectăm și dăm simpatiile noastre Dinastiei, pentru-că am învățat s'o aprețim și s'o considerăm drept un scump simbol al vieții noastre de Stat modern și drept o garanție a progresului nostru general.

Aceasta convicțiune este prin sine însăși o peremptorie dovadă despre bunul simț și maturitatea politică a poporului românesc. Manifestațiunile dinastice, sincere și demne ale poporului român cu prilejul durerilor al înbolnăvirii principelui României, sunt o dovadă mai mult, că Dinastia are rădăcini adânci în conștiința noastră despre adevăratele interese ale țării.

Congresul Ligii Culturale întrunit în ziua

de 21 Maiu a ținut de a sa patriotică datorie să dea expresiune sentimentelor sale adânc dinastice.

Congresul a dat ast-fel dovadă de maturitatea politică a membrilor săi și *Liga Română* se asociază cu dragă inimă la urările ce a făcut Congresul pentru în-sănătoșirea falnicei odrasle a Dinastiei noastre.

DESBATERILE CONGRESULUI LIGII

Ședința de dimineață.

Congresul ordinar din acest an s'a ținut în vasta sală a teatrului Hugo.

Inundațiunile din zilele din urmă întrerupând mai multe linii de comunicație prin provincie, mulți delegați, mai ales din Moldova, au fost oprți în drum și împiedicați ast-fel a participa la desbaterile Congresului. Cu toate acestea, numărul delegaților stabilit de Statute fiind atins, la ora 9^{1/2} Congresul procede la alegerea biroului, care, conform Statutelor, se compune din președintele comitetului central executiv și din 4 vice-președinți aleși dintre cei mai în vîrstă președinți de Secțiuni aflători în Congres. Se aclamă deci în unanimitate ca vice-președinți domnii: **I. I. Romanescu** (Secțiunea Ploești), **S. Perietzeanu-Buzău** (Secțiunea București), **Dr. O. Blasianu** (Secțiunea Rîmnicu-Vilcea) și **P. C. S. Părintele Arhimandrit Dionisie Simionescu** (Secțiunea Bușteni-Predeal).

Biroul fiind constituit, d. **Mihail Vlădescu**, președintele comitetului central executiv, rostește următorul discurs de deschidere:

Domnilor Delegați,

Deschizînd acest al șaselea congres al asociațiunii noastre naționale, salut în numele comitetului central pe reprezentanții ei neobosiți, întruniți pentru a desbata asupra mijloacelor grelei, dar înviorătoarei lupte naționale.

Urîndu-vă desbateri înălțătoare de idei, întăritoare de sentimente și mai presus de toate rodnice în rezultate și în hotăriri de activitate națională, vă salut pe toți cu salutarea românească: Bine ați venit sănătoși.

Bine ați venit sănătoși ca să dați prin luminele și patriotismul d-voastră un avînt nou de propășire și consolidarea Ligei și cauzei pe care ea o represintă.

Bine ați venit sănătoși, ca să cimentați prin prezența și acțiunea d-voastră conlucrarea elementelor luminate, statornice și profund convinse de însemnătatea și mai ales de activitatea imperioasă a unei te-meinice și puternice acțiuni naționale.

Împrejurările numeroase, grele, adesea ori dureroase, dar în tot-deauna întăritoare și pline de învățăminte, ce s'au succedat în scurtul timp de un an de când a avut loc al cincilea congres, ne dau dreptul să sperăm că un pas însemnat, poate cel mai greu și de sigur cel mai important a fost săvîrșit. Dacă nu s'a putut îndeplini fără emoțiuni și fără profunde resimțiri în întreg organismul Ligei, avem însă bucuria de a constata, că Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor și cestiunile naționale ce-i formează obiectul său nemij-

locit formează și vor forma patrimoniul sfânt al tuturor Românilor fără deosebire de vîrstă, de situație sau de credință. În această unificare de tendințe în lupta noastră națională, în formarea din Ligă a unui adevărat sanctuar în care bărbații animați de cele mai bune sentimente naționaliste își aduc prinosul lor de muncă și sacrificiu, fără alt obiectiv decît atingerea înaltelor scopuri naționale, fără alt îndemn decît satisfacerea lăuntrică de a fi contribuit la realizarea lor, constă însemnatul rezultat dobîndit în acest an în capitala țării.

Și avem convingerea nestrămutată, că același rezultat este dobîndit sau pe cale de a fi dobîndit, mulțumită activității depusă de d-voastră toți și în diferitele orașe ale țării.

Ast-fel deșteptați în timpul luptei, toți acei bărbați cari au avut și au cel mai viu interes pentru Ligă, au prins învățămintele experienței, le-au însușit și au dat o dată cu putința unei normale și sigure dezvoltări majoratul trebuincios acestei instituțiuni scumpe nouă tuturor.

Să ne folosim d-lor de această stare, și printr-o comună stăruință și desăvîrșită armonie în acțiune și unitate în intenții și sentimente să căutăm a estinde și a consolida acest început. Să facem prin exemplul faptelor noastre și prin propaganda vie și persistentă să se lățească și să se întărească tot mai mult convingerea în toate ramificările societății noastre, că chestiunile naționale care formează în complexul lor scopurile Ligii nu numai că nu au pierdut nimic din actualitatea lor, dar că mai ales acum în împrejurările de față ni se impun cu o elementară putere. Să facem să pătrundă, în fine, convingerea și în poporul nostru, că alături și independent de o activitate oficială, că alături de aceia care au imediată răspundere și priveghere de fie-care moment a Statului nostru, mai este, mai trebuie să fie acțiunea conștientă, luminată și tot

dcauna precaută a poporului, a asociațiunilor sale libere. Să întindem cunoștința și să întărim credința în aceste adevăruri de o importanță hotărîtoare în dezvoltarea națiunilor, că tăria unui popor stă în el singur și că nu va ajunge nici odată să fie sau să însemneze mai mult, decît aceea ce va putea fi prin propriile lui puteri, și că nu va putea fi prin propriile lui puteri decît aceea ce va voi și va stărui prin muncă luminată ca să fie, iar această voință și această muncă ori cît de vie și ori cît de intensă, nu va putea fi nici odată prea mare, cînd scopurile privește întărirea și asigurarea liberei dezvoltări a unei națiuni, cu greutatea așa de mari, precum sunt acele cu care trebuie să luptăm noi? Directiva însă a acestei voințe și acestei munci numai cînd va fi dată de interesele mari și permanente ale națiunii noastre, va putea produce rezultate bune, fără prejudicii. În ast-fel de împrejurări, nefiind expusă să rătăcească, ea nu va putea fi nici stăpînită de o altă voință străină de ea.

Cu această exortare și în ferma convingerea că aceste idei care justifică distinsa onoare ce mi s'a făcut de către colegii mei din Comitetul Central vor fi pe deplin împărtășite de d-voastră, și vor fi cu stăruință lățite în propriile d-voastră Secțiunii, vă urez încă odată spor la muncă și hotărîre rodnică. (*Aplause prelungite*).

* * *

Mai 'nainte de a începe or-ce lucrare să-mi dați voe, d-lor ca președinte al acestei instituțiuni naționale și în fața gravului eveniment, din fericire aproape trecut, care a impresionat puternic întreaga țară și în special pe toți naționaliștii, precum suntem noi membri Ligei, să manifestăm de la începutul constituției noastre, profunda emoțiune ce ne-a cauzat boala A. S. R. Principelui Ferdinand și să exprimăm urările noastre călduroase pentru

grabnica sa însănătoșire spre satisfacerea întregii țări și mai ales spre binele și liniștea întregii noastre națiuni. (Tunete de aplause, toți delegații se ridică în picioare).

Președintele dă apoi cuvîntul d-lui V. Miculescu, secretarul comitetului central, care face Congresului următorul raport despre activitatea Ligii în anul expirat:

Domnilor Delegați,

Bogat în întîmplări și mai bogat încă în învățăminte este anul din viața Ligei, despre care Comitetul central conform articolului 31 din statute, trebuie să vă raporteze.

Fideli păzitori ai însărcinării cu care vostră ne-au onorat, vom căuta să deșeptăm în memoria d-voastră cele mai însemnate evenimente, care consituesc în totalitatea lor întreaga activitate a Ligii. În această enumerare de fapte, unele ne vor atinge încă dureros și astăzi, altele, din fericire cele mai multe, și de aproape 1/2 an mai toate, sunt dătătoare de bune speranțe și deplin încurajătoare la luptă.

În anii precedenți Liga pentru unitatea culturală a Românilor s'a fost obișnuit a cunoaște numai puterea de viață a poporului român, importanța și redeşeptarea conștiinței și solidarității naționale. Perioadei de entuziasm aproape juvenil, care exaltase patriotismul nostru și ne făcea să vedem în culorile proprielor noastre aspirațiuni și în lumina firei și inimei noastre, grelele și complicatele cestiuni cari formează scopul Ligii, a trebuit însă să urmeze o perioadă de desamăgire cu atît mai vie și mai dureros simțită, cu cît mai exaltat fusese primul nostru entuziasm. Și, domnilor, cînd azi liniștiți și deplin conștienți de situațiunea în care ne aflăm reprivim începuturile acestui an din viața Ligii, cu toți deopotrivă trebuie să recunoaștem, că am avut o perioadă de crisă, care ne-a rechemat în definitiv la

realitate și ne-a făcut să vedem tăria ca și slăbiciunea noastră, puterea noastră de luptă ca și defectele ei. Iluminați prin dificultățile și înfringerile pe care experiența ni le-au arătat inerente felului și mai ales condițiunilor atît de speciale în care asociațiunea noastră luptă, am putut învăța în acest an, aceea ce putem și suntem dator să facem, precum și aceea ce nu ne este permis să încercăm. Natural, în această primă învălmășeală s'a putut une-ori perde calea cea dreaptă și multă energie eșită de sub conducerea recei și pe sine, deplin stăpîne rațiuni, să se cheltuiască fără vreun direct folos, sau chiar în aparență dăunătoare asociațiunei noastre, ea a avut însă drept rezultat practic reculegerea forțelor patriotice puse în mișcare, și recunoașterea necesității de a ridica Liga la înălțimea aspirațiunilor naționale pe care le urmărește. Și precum în acest punct toți Români deplin conștienți de înalta noastră chemare națională și tot atît de conștiințioși în munca și sacrificiile ce trebuie să facă pentru realizarea ei nu sînt și nu pot fi de cît una, ori care ar fi deosebirea în temperamentul și acțiunea lor personală, tot asemenea la Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor toți Români nu pot fi și nu trebuie să fie decît una, ori care ar fi deosebirea credințelor și acțiunei lor publice. Acest rezultat îmbucurător, care a dat naștere acestui comitet central executiv, l'ați consfințit d-voastră în congres extraordinar convocat ad-hoc în Ianuarie trecut. Cu atît mai îmbucurător a fost pentru noi stabilirea acestui însemnat acord, cu cît el a atras după sine aplanarea trebuincioasă, dacă nu o complectă și definitivă uitare a neînțelegerilor ce se iviseră în comitetul național de peste munți. Dar dacă, domnilor, bărbații direct angajați în luptă, la lumina complectei sale cunoștințe, precum și sub opresiunea răspunderii grele ce-i apăsă, s'au recules și mină în mină, pe calea

pe care experiența le-o indică ca singură corespunzătoare au căutat și caută cu toată ardoarea patriotismului lor încercat să ridice mișcarea noastră națională la înălțimile la care împrejurările o reclamă; nu tot astfel se petrece cu marea armată de la care întreaga mișcare își ea creșterea și toate puterile sale de viață.

Mai mult impresionată și mai dureros isbită în patriotismul său entusiast, ea se reculege cu greu; și atît aici cît și peste munți nu putem constata decît începuturile unei noi activități de astă dată mai puțin pasionată, dar cu atît mai sigură, mai luminată și deci mai persistentă. Și după cum avem credința, ca și speranța, că Comitetul Național de peste munți în înalta sa grijă și cu prevederea și energia pe care 'i-o dă o întreagă viață oțelită în lupte și în sacrificii pentru binele și prosperitatea neamului nostru, va ști redeștepta desăvîrșita și unanima încredere a poporului român, ale cărui destine îi sunt încredințate, tot ast-fel suntem convinși, că și Secțiunile noastre azi împutinate și cu activitate mai puțin intensă și mai săracă în roade, se vor reforma și întări mulțumită neobositei și luminatei d-voastră stăruințe. Un semn îmbucurător în această privință l'am putut constata de la armonia ce s'a stabilit în comitetul central executiv de la unirea din Ianuarie.

De la această dată putem zice în adevăr că pornește o nouă activitate rodnică a Ligei. Ast-fel ea a început a fi privită cu încredere, a fi socotită iarăș ca pîrghie puternică de susținere în lupta cea mare cu asupritorii fraților noștri.

Ea a reînceput zi pe zi să-și recapete puterile pierdute, și starea de îmbunătățire a mers așa de repede în cit avem speranțe mari că în curînd se va consolida și va fi așa cum ar trebui să fie cea mai înaltă instituțiune de conservare națională.

Răul a trecut. Depinde de noi toți să

nu lăsăm ca convalescența să ne moleșească, și să ne pricinuească mai mult rău ca răul însuși.

«Nici un rău fără bine» zice înțelepciunea poporului. În afară de învățămintele căpătate prin experiența făcută în prima jumătate a acestui an, Liga a câștigat încă un puternic sprijin care a adus și va aduce însemnate servicii, atît în țară, cît și în străinătate.

E vorba despre ziarul Ligei, transformat astă-zi în Revista «Liga Română».

Ar trebui să se cunoască bucuria Românilor subjugăți la aparițiunea acestei foi:

Ar trebui să se citească nenumăratele scrisori primite de la mulți oameni de valoare din străinătate, cum sunt d-ni Aug. de Vrenght, profesorul universitar din Oxford W. R. Morfill etc, precum și cele venite de la Românii din afară de regat, prin care 'și exprimă sntisfacțiunea ce au simțit la cetirea gazetei.

Ar trebui să se cunoască impresiunea ziaristilor și șoviniștilor maghiari la aparițiunea ei, pentru a se putea aprecia importantele servicii pe care revista «Liga Română» le a adus și le aduce cestiunei naționale.

În «Liga Româna» se expune exact starea Românilor din afară de regat, și se arată precis loviturile primite de frații noștri, precum și opiniunile diferiților bărbați de Stat, profesori, etc., asupra cestiunei noastre naționale, ca și activitatea de propagandă și de luptă pe care o duce poporul român.

Este deci necesar ca toți cîți se interesează de lupta noastră națională și voiesc să o încurajeze, să caute a răspîndi cît mai mult ziarul Ligei, căci respîndirea lui înseamnă mărirea numărului luptătorilor conștienți și energici în cestiunea națională.

Un alt fapt important, petrecut în cursul acestui an este visita pe care ne-a făcut-o ilustrul profesor universitar italian, Conte Angelo de Gubernatis.

D-sa, amic al Ungurilor, convingându-se de dreptatea cauzei române în lupta cu asupritorii, a crezut nimerit a veni în mijlocul nostru, pentru a ne exprima simpatiile sale, a ne felicita de corectitudinea și lealitatea cu care ducem lupta și a ne îmbărbăta în această pornire a noastră. Liga a știut să arate mulțumirile sale acestui mare filo-român, serbătorindu-l în raport cu mărimea sprijinului ce am câștigat în el.

În decursul acestui an, din împrejurările arătate mai sus, Comitetul central neputînd porni o acțiune mai mare, a fost nevoit a se mulțumi cu darea sprijinului seu, pentru resolvirea în bine a diferitelor cesiuni ce i se prezentau. *Natura acestui sprijin o ghiciți și o veți afla în parte din rapoartele ce vor urma.*

Secțiunile remase, pe cît au putut, au întreținut o activitate care trebuie reamintită. Așa Secțiunea din Buzeu s'a afirmat prin conferința ținută de președintele seu, asupra «cesiunii naționale»; Secțiunile București, Rîmnicu Sărat, Galați, Predeal prin serbări pentru mărirea fondului Ligei; Secțiunea Craiova prin serbarea aniversării zilei de $\frac{8}{15}$ Mai, etc.

Dacă lucrurile au mers slab în țară, în streinătate însă cauza Românilor a câștigat din zi în zi simpatii. Acum citi-va ani ziarele poloneze și cite-va ziare germane, făceau cor puternic și armonios cu ziarele ungurești. Numărul acestora a scăzut simțitor. Organul polonez «Nowa Reforma» redactat de cel mai popular poet-scriitor al Polonilor *Adam Asnyk*; ziarul liberal din Berlin «Vossische Zeitung» și încă altele, vrăjmașele de ieri ale Românilor, le iau deja une-ori apărarea, denunțînd tendințele «tătărești» — cum spune *Nowa Reforma* — ale Ungurilor.

Conferințe, și cursuri universitare care să analizeze în mod favorabil nouă, starea naționalităților din Ungaria, au devenit mai dese și foarte frecventate, așa :

Conferința d-lui *Duchesne-Fournet* din Paris; cursurile universitare din Bruxelles ale d-lui *Pergameni*; conferințele de la Universitatea din *Tulusa*; acelea ale studenților din München, etc.

Mai important de cît toate acestea a fost marele meeting al studenților români, serbi și slovaci ținut în sala Wagram din Paris, sub președinția marelui publicist și însemnatului om politic, fostul ministru de externe al Franței, d-l *Flourens*. Grație acestei grandioase manifestări, presa franceză și cu ea împreună, poporul francez și-a îndreptat din nou atențiunea la cele ce se petrec în Ungaria, aprobînd și încurajînd pe studenții români, serbi și slovaci în frumoasa lor mișcare.

Acestea sunt, în trăsuri generale, fazele prin care a trecut mișcarea pe care o urmăm cu viu interes și pentru care doritori suntem să sacrificăm totul.

Și acum suntem reîntorși la calea bună, simțim cu toții un îmbold mare de a face ca Liga să prospere, avem învățăminte bune căpătate printr'o tristă experiență, să știm să ne folosim de ele ca să putem face ceea ce voim. O conlucrare serioasă se impune cu atît mai mult, cu cît timpul, prin ultimele evenimente petrecute în jurul nostru ni se arată favorabil. Pentru această o reorganizare e necesară, trebuie angajate în luptă mai multe forțe, trebuie a fi o mai mare legătură între corpurile mării armate a Românilor, trebuie o solidaritate bine definită între Comitetul Central și Comitetele Secțiunilor. Iată de ce găsim necesitatea unei modificări a statutelor, în sensul proiectului înmînat d-voastră.

Suntem convinși că cu prețiosul d-voastră sprijin vom putea complecta bazele Ligei.

Domnilor,

Suntem angajați într'o luptă în care este în joc conștiința și demnitatea noastră națională.

Căutăm să aducem la iveală lumina și dreptatea acolo, unde în numele libertății s'a calcat libertatea și s'a impus tirania.

Dacă ca oameni am fi condamnabili când am rămâne reci la strigătele de durere ale aceluia ce suferă și ne imploră ajutorul; cum ar trebui să fim socotiți când am privi indiferenți la strigătele desperate ale fraților noștri înăbușiți sub opresiunea barbară a liberalismului maghiar?

Aceasta nu e numai o cestiune de înaltă morală, ci e o cestiune de existență națională și care ne privește de o potrivă pe noi toți cari aparținem națiunii române.

D-lor, condițiunile vieții sunt condițiunile luptei continue și numai cei ce dovedesc puterea de luptă, câștigă și puțința de a trăi. Ei bine, să dovedim prin munca noastră că poporul român, ori unde ar fi el are puțința să trăiască ca român și numai ca român.

După cetirea raportului comitetului, d. Zefir Herescu face, în numele *censorilor*, următoarea dare de seamă despre gestiunea finanțiară a Ligii:

Onorată Adunare,

Noi, sub-semnații censori ai comitetului central al Ligii pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, adunându-ne în localul Ligii, în ziua de 12 Maiu 1897, am procedat, conform statutelor, la verificarea gestiunii financiare a Ligii pe intervalul de la 10 Maiu 1896, data la care s'au încheiat conturile prezentate congresului din anul trecut, pînă în ziua de 12 Maiu anul curent.

Anul acesta, încasările totale provenite din vărsările secțiunilor Ligii și din venituri extra-ordinare, s'au ridicat la suma totală de *trei-zeci și două de mii trei sute nouă-zeci de Lei, Bani 71*. Cheltuelile verificate de noi după actele justificative, prezentate de d. casier, s'au urcat la un

total de două-zeci și opt de mii nouă sute șapte-zeci și șase Lei, Bani 64.

Făcînd dar bilanțul între veniturile încasate în număr de

Lei 32.392,71

și între cheltueli, de Lei 28.976,64

resultă un sold de Lei 3416,07 care s'a constatat de noi în casă în numerar.

Pe lîngă acest sold în numerar, se mai află în casa comitetului central o sumă de opt mii (8.000) Lei, valoare nominală în rentă amortisabilă 5% a Statului.

Cu această ocasiune ne împlinim o plăcută datorie a mulțumi d-lui *Perișteanu-Buzeu*, casierul comitetului central, pentru regularitatea și activitatea neobosită ce a dovedit ca în tot-d'a-una, în gerarea intereselor Ligii.

București, 12 Maiu 1897.

Censorii { Z. Herescu
C. Rădulescu Motru
Ant. Vanicu

După cetirea rapoartelor se deschide discuția asupra lor.

D. G. Ionescu (Carol Göbl, București) declară, că a ascultat cu plăcere discursul președintelui și cele două rapoarte despre activitatea Ligii, fine însă să constate cu durere, că deastădată sala congresului nu e, ca altădată plină de delegați.

Înainte vreme în toate capitalele de județ existau și prosperau Secțiuni de ale Ligii, și ele erau reprezentate în număr înbucurător în congresele din anii trecuți.

Din nefericire, această stare de lucruri s'a schimbat în detrimentul Ligii. Multe Secțiuni au rămas desființate, altele abia mai dau semne de viață și numai puține din ele mai pot fi considerate la înălțimea misiunii și a datoriei lor.

Era naturală credința, că de la unire încoace Liga să fie făcut progrese mari. Adevărul e, că această credință a fost prea optimistă. E, negreșit, bine întemeiată opiniunea generală, că punctul cardinal în activitatea Ligii trebuie să fie adunarea și prudenta utilizare a fondurilor bănești. Dar oricîtă importanță am atribui noi așa zisului *nervus rerum gerendarum* să nu uităm, că e de datoria noastră a deștepta și a cultiva în poporul românesc și entusiasm și devotament

pentru cauza pe care o represintă Liga. În această ordine de idei e un deprimător fenomen, că de unde mai înainte la adunările Secțiunilor se prezentau Ligiștii în număr mare, acest număr a scăzut în ultimii ani. Așa d. p. la adunarea generală a Secțiunii București pentru alegerea de delegați pentru actualul Congres n'au participat decât 130 de votanți din cele vr'o 2000 de membri ai Secțiunii.

Secțiunile ar trebui să înceapă a munci mai serios și a se interesa mai deaproape de scopurile Ligii. Ele ar trebui să caute a rivaliza între ele pentru înaintarea scopului comun. Pentru adunare de fonduri ele ar trebui să dea, mai des ca pînă acum, concerte, reprezentațiuni teatrale de diletanți, să organizeze mai ales serii întregi de conferințe cu subiecte potrivite s. m. d.

Pentru stimularea interesului obștesc, Secțiunile ar trebui să țină mai multe adunări pe fiecare an.

Din toate aceste motive, vorbitorul salută cu satisfacțiune ideea unei modificări a Statutelor și cere să se ia, cu această ocaziune, dispozițiuni bine cumpănite de a ridica activitatea materială și mai ales morală a Ligii. (Aplause).

D. C. Bireanu (Profesor, Vilcea) propune, ca membrii din comitetul central să vină din cînd în cînd în provincie ca să animeze Secțiunile. El ține să aducă cu acest prilej mulțumiri d-lui *Valerian Urseanu*, care a dovedit o particulară sollicitudine pentru Secțiunea din Vilcea.

D-l T. V. Canceiov (avocat, București) găsește oarecare contradicție între spiritul ce se degajează din raportul comitetului și între raportul censorilor. El vede că comitetul central e animat de cele mai bune intențiuni și de un dor adînc de muncă, dar starea casieriei se vede că i pune bariere greu de învins. Această tristă stare e însă explicabilă. Secțiunile sunt prea apatice în funcționarea lor. Dovadă că mulți delegați din provincie lipsesc de la congres.

De ce ne lipsește interesul pentru Ligă? Pentru că nu știm ce vrem! Dacă noi, un întreg popor, ne-am ști da seamă de scopul mare și sfînt al asociațiunii noastre, dacă cu toții am fi pătrunși de un singur gînd și o singură simțire, nu am mai avea motive a ne plînge de situația în care ne găsim.

Modificarea statutelor pe care Comitetul nostru central ne-o pune în vedere, este o ocazie de a introduce în Ligă măsuri menite a face ca scopul Ligii să fie cunoscut în toate straturile

poporului, și ca astfel Liga să poată lua un nou avînt.

D. Valerianu Urseanu, mulțumește mai întîiu d-lui Bircanu pentru cuvintele amabile ce i-a adresat, dar are convicțiune că meritul regenerării secțiunii de Vilcea revine întreg patriotismului cald și desinteresat al poporului de acolo.

Oratorul se întreabă apoi, care să fie cauza că Liga n'a putut lua încă desvoltarea pe care toți Românii conștienți de situația noastră națională o doresc.

E adevărat, că pînă la un punct neînțelegerile ce se iviseră anul trecut în sînul Ligii au contribuit să-i îngreuneze activitatea.

Dar tocmai aceste neînțelegeri din trecut trebuie să ne fie de aci înainte o învățătură și cu toții trebuie să căutăm a evita pînă și ideea vr'unei nouă neînțelegeri și desbinări.

Scopul înalt și senin al Ligii tuturor Românilor trebuie să fie vecinic în gîndul și inima fiecărui Român. Acest scop reclamă de la noi toți entuziasm și spirit de sacrificii. Fără sacrificii mari și continue, n'a ajuns încă nici o națiune să-și vază realizate nobilele ei aspirațiuni. Să punem deci mai multă inimă pentru propagarea scopurilor Ligii și viitorul va dovedi tuturor spiritelor îndoelnice epocala însemnătate pe care va fi avut-o aceasta astăzi încă modestă asociație.

Chiar bărbații noștri de Stat, fără deosebire de partide politice, ar putea să contribuiească foarte mult dacă nu direct, apoi indirect la înaintarea cauzei drepte a fraților noștri asupriți.

La pragul acestei sfinte biserici, căci biserică e Liga pentru toată suflarea românească (aplaude sgomotoase), — să ne gîndim la întărirea morală a tuturor Românilor.

Să dăm deci cu inimă curată obolul nostru Ligii, pentru că ea nu tînde să revolteze spiritele românești de peste hotare în potruva stăpînilor străine, ci urmărește o țintă pe cît de nobilă, pe atît de legitimă: deșteptarea și cultivarea conștienței naționale romînești.

Să luăm cu toții angajamentul de a arăta în sferele cunoștiințelor, a amicilor și a rudelor noastre scopul patriotic al Ligii.

E trist, dar nu mai puțin adevărat, că mulți Români sunt încă lipsiți de conștiența, că existența, desvoltarea și mărirea naționalității noastre trebuie să fie bazată pe spiritul nostru de sacrificii. Să facem deci propagandă în acest sens, ca toți Românii să-și dea cu dragă inimă obolul

lor pentru cauza noastră mare, sfântă și comună nouă tuturor. (Aplause prelungite).

După acest discurs se ivește un mic incident între domnii Klein (Bacău) și Cancicov în privința cuvântării acestui din urmă, care ținea că «*nu știm ce vrem*». După lămuriri reciproce, incidentul se închide.

D. Barbu-Păltineanu, crede că nu e bine să exagerăm fie în sens optimist, fie în sens pesimist o situațiune. Optimismul prea mare te duce la surprize neplăcute, dar și pesimismul, mai ales dacă e și exagerat, produce descurajare.

Da, e incontestabil că Liga suferă de un oarecare grad de slăbiciune, dar de aci și pînă a vorbi de agonia Ligii e o distanță enormă. Liga nu e în agonie, ci în *convalescență*. Ea a trecut printr'o boală grea, care i-a consumat o parte din puterile ei, dar totuș ea a avut o deosebit de puternică vitalitate, care a mîntuit-o.

Microbul morbid, otrava care se infiltrasă în Ligă și îi căsună o boală de consumție e politica noastră militantă de partide.

Grație efortărilor oamenilor de bine, Liga a scăpat de boală. Să veghiăm cu toții ca virusul, otrava să nu mai poată intra în organismul acestei instituțiuni scumpe fiecărei inimi românești.

Să ne aducem aminte, că ori de cîte ori pronunțăm numele Ligii tuturor Românilor, noi nu suntem politicieni, nu măi suntem adversari, ci Români și o singură familie de frați în fața dușmanilor comuni.

Liga e în o perioadă de convalescență. Singele ei otrăvit, politica, a fost eliminat, și înlocuit cu sînge proaspăt, curat și sănătos (Tunete de aplause).

Să avem deci deplină încredere în forța de viață a acestui organism. El are rădăcini adînci în conștiința noastră luminată de Români. Acest izvor de forță și viață e nesecat, cît timp va exista însuși poporul românesc.

Să unim deci inimele și cugetările noastre și Liga va deveni o formidabilă cetățue a apărării naționalității noastre. (Aplause călduroase).

D. I. G. Babeș (Azuga) se unește cu vederile preopinentului. Situația nu e așa de neagră și descurajatoare precum cred unii. În dezvoltarea fiecărei instituțiuni de asemenea natură sunt tase multiple și deosebite. Acțiunea și reacțiunea se succedă aproape regulat. Liga a trecut printr'o fază de reacțiune și starea ei de amorțeală aparține azi istoriei. De fapt Liga se găsește, grație energiei comitetului central executiv, *la începutul unei noi perioade de rodnică activitate națională* (Aplause în toată sala).

Aci vorbitorul după ce enumără cîteva dintre acțiunile Ligii insistă în expresii amabile asupra însemnătății revistei *Liga Română*.

Cere apoi delegaților să nu scape din vedere, că noi, țară liberă și bogată, am putea să facem foarte mult întru sprijinirea presei române de peste munți.

Recomandă deci Secțiunilor să facă propagandă în acest sens, abonînd ele însăși și făcînd și pe alții să aboneze ziarele românești din Statele vecine. Vorbitorul crede, că Liga ar face bine dacă, în proporția mijloacelor ce adună anual, ar ajuta pe Românii asupriți să-și ridice biserici și școli, pentru că ele contribuiesc în chip vădit la întărirea conștiinței naționale.

Tot în acest scop Liga ar trebui să-și lărgească sfera de propagandă publicistică.

În atară de revista *Liga Română*, asociațiunea noastră ar trebui să editeze pe fiecare an *scrieri populare naționaliste*.

Meseriașii și comercianții români din Statele străine merită și ei întreaga noastră solitudine.

Ei sunt punctul de cristalizare al clasei mijlocii a Românilor asupriți, și știm ce putere de rezistență e această clasă la fiecare popor.

În ceea ce privește sporirea fondurilor, vorbitorul e de părere, că spre a da și țaranilor puțința de a se înscrie în Ligă ar trebui ca pentru ei să se scază taxele de membri. Asupra acestui punct vorbitorul va reveni, cînd se vor desbate modificările statutelor.

Tot în sens de propagandă, congresul Ligii ar trebui să se întrunească și în orașele din provincie, cînd s'ar putea aranja apoi conferințe, serbări și petreceri potrivite.

Oratorul termină recomandînd aceste idei atențiunii comitetului central, căruia îi exprimă mulțumiri pentru buna sa voință și zelul ce a depus pentru a pune Liga pe calea progresului (Aplause prelungite) și propune ca congresul să ia la cunoștință rapoartele comitetului (Se primește! Se primește!).

Președintele anunță apoi că conform ordinei de zi acum ar avea să urmeze discuția asupra modificării statutelor.

D-l Chețianu (Craiova), e de părere, ca discuția să fie amînată pentru ședința de după amiază, ca ast-fel delegații să poată studia proiectul de modificare prezentat de comitetul central.

După ce mai vorbesc și alți delegați, congresul primește, în principiu, modificarea statutelor, rămîniînd ca discuția asupra modificărilor singuratică să se înceapă după amiază.

Președintele propune în numele comitetului central executiv, ca Congresul, să delege din sinul său o delegațiune care în numele Congresului, să se înscrie în registrele palatului regal și a celui prințiar, făcând urări pentru o grabnică însănătoșire a A. S. R. Principelui Ferdinand al României. (Tunete de aplause).

Congresul delegă apoi biroul său cu această misiune.

Ședința se ridică la ora 11¹/₂.

Ședința de după amiazi.

Ședința se deschide la ora 3.

Biroul e ocupat de d-nii *Mihail Vlădescu*, *S. Periețeanu-Buzău*, *I. Romanescu* și *P. C. S. Părintele Arhimandrit Dionisie Simionescu*.

Înainte de a intra în ordinea zilei, Președintele Vlădescu comunică Congresului, că biroul s'a conformat misiuni ce i-a conferit azi dimineață Congresul și s'a înscris în registrele palatelor regale și prințiare (salve de aplause).

La ordinea zilei discuția pe articole asupra statutelor.

La art. 1 și 2.

D. V. T. Cancicov arată că poporul de la țară nu știe carte și nu are deci puțința a cunoaște și înainta scopurile Ligii. Propune deci înființarea de școli de adulți pe lângă deosebitele Secțiuni.

Generalul Angelescu (Craiova) găsește că ideea în sine ar fi bună, dar fiind nerealisabilă o combate. D-sa se va mulțumi dacă am reuși să interesăm pentru Ligă pe cei doi factori morali și intelectuali de la țară: pe preot și pe învățător.

Propunerea d-lui Cancicov, ne fiind suficient sprijinită, cade.

La alineatul art. 7.

D. General Angelescu crede, că comitetul central nu va putea avea un criteriu spre a se pronunța asupra moralității v'unei persoane ce doarește a se înscrie în Liga și nefiind primită la vr'o Secție face apel la comitetul central.

D. St. Periețeanu-Buzău, lămurește chestia expunând un cas întâmplat în anii trecuți în Secțiunea din Paris a Ligii. Secția se divise din cauza unor persoane ce n'au fost admise a se înscrie. Comitetul central, deși solicitat de către părțile în litigiu, nu putea face nimic, pentru-că statutele nu i dedeau nici un drept. A trebuit deci ca această penibilă chestie să fie adusă și discutată în congres.

Art. se votează.

La art. 8.

D-l G. Tamara (București), cere a se adăoga un alineat care să prevadă, că Liga va lucra și pentru cultura și emanciparea țărâtimei noastre, înființând școli la sate, etc.

D-l Barbu Delavrancea admite că în satele noastre nu e suficientă cultură, că țăranul român se găsește încă pe o treaptă inferioară. Cu toate acestea, propunerea d-lui Tamara care cere intervenția noastră și în această chestiune, trece departe dincolo de hotarele ce sunt puse activității Ligei. Cea-ce vrea Liga, este conservarea și înaintarea simțului de *solidaritate națională între toți Românii*. Pentru crearea școalelor rurale, avem guvern, avem minister de instrucțiune publică.

Scopul urmărit de Ligă e destul de mare și reclamă destule forțe de muncă de la noi, ca să mai intervenim într'o chestiune încredințată solitudinii autorităților noastre publice.

D. I. V. Cancicov face propunerea, ca studenții universitari să fie scutiți de taxa de înscriere

D. C. Oroveanu, e de părere, că această taxă de înscriere e o nenorocită barieră, care împiedică pe mulți Români cu sentimente bune, dar săraci, a se înscrie în Ligă. Cere deci ca taxa de înscriere să fie ștearsă.

Asupra acestei propuneri se încinge o discuție la care iau parte mai mulți delegați.

D. Barbu Delavrancea crede, că dacă deschidem ușile Ligii prea largi, o să ne pomenim cu mulți membri, dar e o chestie dacă între ei va mai fi o unitate de vederi și simțiri. De la cel ce intră în Ligă, trebuie să cerem statornicie conștiință națională bine lămurită și mai ales spirit de sacrificii. Taxa de înscriere este un semn de hotărâre dintru început din partea celui ce intră în rândurile noastre. Ori-cît ar fi de săraci membrii de la orașe ai Ligii, dacă ei sunt serioși și-și dau seamă de ceea ce însemnează a fi membru în Ligă, ei vor da și în viitor, ca în trecut acea taxă de intrare. Sunt între noi oameni foarte bogați, dar lipsiți de conștiința situațiunii neamului românesc și un ban nu aruncă pe discul Ligii. Ș'apoi să nu uităm, că majoritatea Ligii e alcătuită din sărăcime (*aplaude furtunoase*). Să nu ștergem taxa, căci am produce o tristă impresie asupra fraților noștri asupriți. Să dezvoltăm sentimentul național atît de puternic, încît chiar și oamenii săraci să nu mai poată găsi prea mare această taxă.

D. Crușescu (Ploești) continuă a crede, că dacă s'ar scădea taxa de intrare, Liga ar deveni mai populară, lumea s'ar înscrie în număr mai mare în ea și propaganda s'ar face cu mai multă înlesnire. Propune ca taxa să fie scăzută de la 3 Lei la 1½, Leu.

D. Barbu-Păltineanu nu poate admite, că taxa de trei Lei, la care sunt supuși membrii, ar fi contribuind la întărirea Ligii.

Liga nu trebuie să fie o societate restrinsă, un fel de francmasonerie. Să deschidem largi porțile de intrare ale Ligii și să primim pe toți Românii cu taxe cât se poate de minimale.

D. I. T. Vlădeseu (Bruxela) vorbește pentru închiderea discuției.

Se admite închiderea.

Propunerea Cancicov se primește cu un amendament al d-lui D. Nenitescu: «*toți studenții și elevii școlilor superioare și secundare să fie scutiți de taxe.*»

D. Nenoveanu propune, ca nu numai țărani, ci și micii agricultori de la orașe să fie scutiți de taxa de înscriere.

Propunerea se primește.

Celelalte amendamente se resping.

La art. 13.

D. D. Nenitescu propune ca membrii cari au fost scutiți de taxa de înscriere să nu poată fi admiși la vot în adunările Secțiunilor, decât după un an de la înscrierea lor. Se primește.

La art. 16.

D. Chețeanu (Craiova) cere în numele Ligistilor craioveni, ca Secțiunile să fie libere ași alege un număr mai mare de membrii în comitetele lor. La Craiova și azi comitetul e compus din 15 membrii. Numărul acesta rămase în vigoare în Secțiunea Craiova încă de la întemeierea Ligii, când statutele prevedeau numărul de 15 în comitet. Experiența aceasta a multumit pe Craioveni și d. Chețeanu propune, ca comitetele Secțiunilor să fie alcătuite din 7—15 membrii, după necesitățile locale.

Propunerea nefiind suficient sprijinită, nu se admite la discuție. Art. se votează.

La art. 21.

D. G. Ionescu (Göbl), crede că nouile dispozițiuni ar putea atinge susceptibilitățile Secțiunilor. Cere deci să se adaugă un alineat care să prevadă, că numai dupe *repețite cereri*, comitetul să useze de dreptul ce-i acordă acest articol.

D. St. Perietzeanu-Buzău, arată casuri, că deja de repețite ori s'au făcut cereri, dar ele n'au avut nici un efect. Comitetul Central n'are

nici un interes să vexeze Secțiunile și congresul să fie încredințat, că acest articol va fi executat numai în casuri cînd repețitele cereri vor rămînea neascultate.

Roagă congresul a lăsa art. neschimbat.

Art. se votează neschimbat.

Se votează fără discuție art. 23, 24, 25 și 26, La art. 35.

D. P. Chețianu cere ca și Secțiunile să aleagă 6 supleanți în comitetele lor.

D. Ionel Grădișteanu crede, că intrarea supleanților în comitet ar da naștere la surprize poate chiar neplăcute. Congresul cînd își alege un comitet, se gîndește o conducere unitară, la o individualitate administrativă omogenă. Alegerea supleanților ar fi în detrimentul acestei unități.

Dar e și greu de presupus, că comitetul s'ar putea descomplecta în cursul anului atît de mult, încît el să devină incapabil de muncă. Măsura aceasta nu răspunde unei nevoi urgente oratorului propune deci, ca ea să nu fie introdusă.

D. D. Nenitescu, discută opiniunea d. Ionel Grădișteanu și susține modificarea așa cum e redactată de comitet.

D. Barbu Delavrancea se raliază la ideia emisă de d. Ionel Grădișteanu. Ne temem de o eventuală vacanță în comitet? Trecutul ne dovedește, că nu avem cuvinte a ne teme. Supleanții nu numai că nu ar răspunde unei nevoi, dar ar înlesni descomplectarea comitetului. Mulți membrii din comitet, știind că îndată ce-și vor da demisiile, ei au să fie supliși, au să fie încurajați prin această dispoziție a demisiona chiar în urma celor mai neînsemnate incidente. Să nu introducem această măsură, și să închidem astfel poarta de ieșire pentru cei-ce s'ar supăra prea repede. În lipsa de supleanți, membrii comitetului nu-și vor da așa ușor demisiile, pentru că au conștiința răspunderii lor.

Art. se respinge.

Se admit apoi după mici discuțiuni art. 56, 57, 59, și 61.

Art. 63 dă naștere la discuții mai animate.

El este, în sfîrșit, pus la vot nominal și admis cu majoritate.

Restul modificărilor se primește fără discuție și în prelungite aplause.

La punctul din urmă al odinei de zi «propuneri»

D. Barbu Păltineanu ține să atragă atențiunea delegaților asupra marelui importanțe ce o

are pentru noi Congresul interparlamentar ce es va ține la Bruxela.

Constată cu părere de rău absența de la *Congres* a d-lui *V. A. Urechia*, dar vede cu satisfacțiune că este present un alt cap alb, d. *Nicolae Ionescu*. (Aplause).

Cere congresului să roage pe d-l *V. A. Urechia* și pe d-l *Nicolae Ionescu*, ca în congresul interparlamentar acești doi bătrâni ai neamului românesc să ia apărarea Românismului împotriva adversarilor noștri seculari. (Aplause).

Propunerea se primește.

D. Nicolae Ionescu. Mi-ați zis că sunt cap încăruntit. Dar să nu uităm, că este ceva care nu încărunțește nici o dată: e opiniunea publică. Această opinie e azi unanimă în a accentua, că nici Creta, nici Macedonia nu se pot liniști pe cât timp România nu e liniștită. Dar România nu poate fi liniștită cât timp Românii de peste munți sunt prigoniți în chip revoltător.

Nu facem iredentism, pentru că ne cunoaștem interesele, dar trebuie să sprijinim pe frații noștri de peste munți în revendicațiunile lor pentru autonomie etnică

Sunt vesel, că am putut asista la interesantele și demnele *Dv. debateri*.

Voiu răspunde deci la apelul ce-mi faceți.

Voiu participa și eu la lucrările congresului interparlamentar și-mi voi face datoria de Român în conștiință. D-voastră sunteți tineri. Vă întinește ideea mare națională, pentru că ea se întemeiază pe adevăr și pe dreptate. (*Aplause prelungte*).

Președintele, în urma isprăvirei ordinii de zi, mulțumește în numele comitetului central executiv, membrilor congresului, pentru ordinea ce au observat și patriotismul luminat de care au fost conduși în timpul debaterilor. Ați dat, d-ice D-sa, prin modificările ce ați adus statutelor o mai mare putere de lucru reprezentanței d-v permanente, și în acelaș timp o mai mare răspundere.

Puteți fi siguri, că actualul comitet central executiv, care v'a cerut să-i dați puterea de inițiativă și să-i estindeți câmpul de activitate în toate orașele țării, va ști utiliza, pentru întărirea Ligei și în folosul cauzei noastre naționale, toate noile dispozițiuni introduse de dv. în statute.

Congresul se închide la ora 6¹/₂.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EXPUNEREA DE MOTIVE LA MODIFICAREA STATUTELOR

Domnilor Delegați,

Experiența făcută în cei cinci ani de când Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor funcționează pe baza actualelor statute și mai ales dificultățile de diferite naturi, de care s'a isbit actualul său comitet central executiv și care au provenit, atât din cauza lipsurilor, cât și din cauza puțin preciselor dispozițiuni care stabilește raporturile dintre diferitele puteri ale Ligei sau dintre diferitele secțiuni și comitetul central executiv, au condus pe actualul comitet central să vă propună, conform art. 75 și 76 ale actualelor statute, modificarea, și mai ales completarea și precisarea lor.

În dorința sa, de a vedea Liga întărindu-se și dezvoltându-se cât mai mult și în convingerea fermă pe care o împărtășește întreg comitetul central executiv, că aceasta se va realiza cu atât mai ușor și mai temeinic, cu cât se va face posibilă intrarea cât mai multor membri din întreaga noastră societate, atât pentru a contribui cu mij-

loacele lor la multiplele nevoi ale Ligei, cât și pentru a înlesni familiarizarea cât mai extinsă și mai intensivă, cu însemnatele scopuri naționale pe care ea le urmărește, să propună dispozițiunile ușurătoare de la art. 7, 8 și 12.

O a doua preocupare a Comitetului central executiv, pornită tot din aceeași dorință și interes a fost aceea relativă la puterea de inițiativă a Comitetului Central executiv. Este învederat, D-lor Delegați, că atât din considerarea acțiunii ce trebuie să desvolte Liga, cât și după înțeleptele dispozițiuni ale Statutelor de față, Comitetul Central executiv este nu numai reprezentantul permanent al Ligei, ci și organul său autorizat, care are datoria, și prin urmare răspunderea bunului mers al întregii societăți, precum și întreaga sa activitate, conform scopurilor ce se urmăresc în armonie cu statutele. Cu toate acestea în stabilirea raporturilor ce trebuie să existe între acest Comitet și diferitele secțiuni, statutele actuale presintă foarte multe lacune. Cea mai însemnată din toate este lipsa

complectă de dispozițiuni, care să facă posibilă inițiativa Comitetului central executiv, ori de câte ori ea va fi reclamată de starea precară a unei secțiuni, sau de lipsa de un interes mai viu a comitetului respectiv.

În acelaș timp o mai precisă și mai strânsă dependență între administrațiunea financiară a secțiunilor și aceea a Comitetului central executiv, precum și între ambele aceste administrațiuni financiare și Censorii aleși de congres, prin urmare cea mai superioară instanță de control financiară al Ligei, se resimte cu atât mai mult, cu cât statutele prevăd, cum și era natural, multe dispozițiuni în această privință, fără a da însă putință Comitetului central executiv ca să facă a fi cu sfințenie respectate. Este clar pentru oricine că mai ales din acest punct de vedere, inițiativa și puterea de intervențiune a Comitetului central executiv, sunt condițiunile indispensabile unui mers normal și armonios al secțiunilor Ligei.

Pentru aceste motive Comitetul central executiv vă propune modificările sau mai exact completările de la art. 21, 50, 56, 59, 60, 62, 6 devenit art. 64 și noul art. 63.

În fine o a treia chestiune de un interes tot așa de însemnat pentru continuă și în tot-d'auna armonica acțiune a întregii Ligei, asupra căreia Comitetul Central atrage atențiunea d-voastră prin propunerile ce vi le face, este cea relativă la atribuțiunile adunărilor Ligei și a raporturilor dintre ele și comitetele respective. Așa prin dispozițiunile introduse la articolul 35 se face posibilă continuă funcționare a comitetelor tot-d'auna complete. Este inutil a mai stărui asupra nece-

sității acestei dispozițiuni, când se înțelege de la sine cum activitatea comitetelor poate fi dacă nu paralizată, cel puțin slăbită, din cauza des-complectării comitetelor sau a neactivității, provocată de împrejurări dependente sau nu de voință, ori chiar de caprițiul unora dintre membri. Tot pentru a înlesni, și în acelaș timp, a asigura activitatea constantă a Ligii, Comitetul central a crezut necesar să vă propună noua dispozițiune de sub art. 40, în locul vechiului articol abrogat. Erea și necesar ca, odată ce activitatea întregii Ligei se subordonă mai precis și mai strâns autorității Comitetului central, acțiunea acestuia să se puie într-o precisă dependență de forul suprem al întregii asociațiuni și pe care 'l represintă congresul Ligii. În acelaș spirit, precum și pentru a da o mai mare elasticitate acțiunii adunărilor Ligii și deci și Congresului, se propune aliniatul final de sub art. 26.

Acestea sunt, D-lor delegați, principalele modificări ce vi se propun, precum și motivele cari le-au dictat.

Avînd în vedere spiritul larg și în acelaș timp de ordine severă, condițiuni absolut indispensabile, ori de câte ori interese naționale superioare se încredințează conștiinței și răspunderii morale a citor-va membri, precum și convingerea fermă că numai cu acest chip se va desăvîrși și îndruma spre o sigură și liniștită, dar energică și constantă activitate, cea mai prețioasă și mai utilă asociațiune națională, Comitetul central executiv supune discuțiunilor D-voastre mature și luminate, alăturatele modificări ale statutelor.

Comitetul central executiv.

1897, Mai 20.

CRONICA GENERALA

DELEGAȚII SECȚIUNILOR LA CONGRESUL LIGII

Vom publica aci lista delegaților deosebitelor Secțiunii întrunite în Congresul de la 21 și 22 Maiu.

SECȚIUNEA BUCUREȘTI

Achimescu Al., C. F. R.
Bibiescu I. G.

Boambă G. I.
Bursan G. G., avocat
Canceiov Vasile, avocat
Chinteseu N., profesor universitar
Cordea G. N. inginer silvic
Cosăcescu N., profesor
Daniilescu Corn., comerciant
Demetrescu Anghel, profesor
Delavrancea B. St., avocat
Demetrescu M. Z., Casier Banca Națională
C. Dissescu, profesor universitar

Florescu A. D.
 Frunzescu Emil, ziarist
 Fureă C. N., avocat
 Ganea Nic., profesor
 Grădișteanu Ionel C.
 Herescu Zefir
 Ionescu Eft. C., C. F. R.
 Ionescu G. (Göbl)
 Lupășeu Al.
 Mavrocordat G. N.,
 Miclescu Al.
 Miculescu Vasile, student
 Nenișescu D. S., avocat
 Negoescu Ioan I.
 Nenoveanu Anton
 Păltineanu Barbu, avocat
 Periețeanu-Buzău St.
 Popa George, profesor
 Popescu Simeon
 Popovici Maxim. Dr.
 Procopie Dumitrescu I.
 Procopescu Nic., avocat
 Rădoi Ion, avocat
 Rădulescu Motru
 Rosetti Vintilă C.
 Simionescu Petre
 Ștefănuț Vasile, C. F. R.
 Smideanu Mateiu, Regie
 Tălășescu C., C. F. R.
 Tamara G. G., student
 Terușanu Pantele, inginer
 Urechia V. A., profesor universitar
 Ursianu Valerian, profesor universitar
 Vanicu Anton
 Vlădescu Mihail, profesor universitar

ACADEMIE MILITARĂ UNGUREASCA

Maghiarii saltă de bucurie: Impăratul Francisc Iosif I le-a mai făcut iarăș o concesie prețioasă pentru ei.

Se știe, că afacerile comune pe cari este întemeiată legătura federală dintre Austria și Ungaria sunt, în afară de tronul habsburgic: politica exterioară, armata, administrația Bosniei și Hertogovinei și în

fine finanțele pentru aceste afaceri comune.

Timp îndelungat Maghiarii aveau o influență precumpănitoare în conducerea politicii exterioare a monarhiei; în armată însă precumpănea spiritul austriac. Maghiarii opoziționali cereau, ani de arindul, «*naționalisarea*» armatei comune ce se recrutează în Ungaria. În deosebi ei doreau înființarea unei academii militare care să dea viitorilor ofițeri o educație și o instrucție în spirit maghiar.

Cercurile vieneze păreau că nici nu vor să auză măcar de o asemenea atenuare a unității în armată.

Iată însă că în cele din urmă Impăratul a cedat, și ministrul de *honvezi*, baronul Fijerváry a și depus pe biroul Camerei maghiare un proiect de lege care dispune ca *Academia Ludovica* din Budapesta să fie prefăcută în *Academie maghiară de ofițeri*. Ea va avea acelaș rang Academia militară din *Viena* și cu cea din *Wiener Neustadt*.

În afară de aceasta, Maghiarii vor mai primi o școală reală de *honvezi*, și alte două școli militare.

Bucuria Maghiarilor e de nedescris.

În Austro Ungaria se poate zice cu adevărat, că obraznicul mănincă praznicul.

LIMBA ROMÂNĂ ÎN LICEUL DIN LUGOJ

Lugojul (în Bașat) este un oraș în mare parte neaoș românesc și centru al unei populațiuni compacte de Români.

Cu toate acestea, institutele de învățămînt sunt aproape exclusiv maghiare. Liceul din Lugoj, întemeiat cu fonduri românești, ale comitatului Caraș-Severin, este maghiar și limba română se propunea numai în cîte 2 ore pe săptămînă. În timpul din urmă, guvernul maghiar a căutat pretexte a elimina cu desăvîrșire învățămîntul

limbei române pentru elevii români. Această măsură a dat prilej membrilor români ai adunării comitatului să ceară Marșea trecută comitelui Jakabfy explicații.

Vice-comitele *Litsek* răspunzând la interpelarea d-lui Dr. G. *Dobrin* în cauza suspendării pe un timp a limbii române de la gimnasiul de Stat din Lugoj, a zis, că interpelantul a avut dreptate, și că în urma intervenirii comitelui *Jakabfi*, propunerea limbei române e iarăși asigurată. D-l *Dobrin* nefiind de față la începutul ședinței, a luat cuvântul în această cestiune d-l *Coriolan Brediceanu*, care mulțumind pentru intervenirea comitelui a zis, că respectarea dreptului limbei române trebuia observat și fără de această intervenire. Dar, zise d-l *Brediceanu*, de și se propune limba română, totuși *tendențele de a o elimina sunt vădite. Directorul gimnasiului cere învoirea părinților de la elevi și condiționează admiterea la ascultarea acestui studiu, de la învoirea părinților.* Tineri români, iubindu-și limba, au arătat învoirea părinților, dar *dacă vre-unul din ei nu dă rezultat îndestulător din alt studiu, meru i se face imputarea, că-și pierde timpul cu învățarea limbei române.* Aceasta — continuă d-l *Brediceanu* e cel mai trist semn al netoleranței.

Comitele și vice-comitele au răspuns vorbitorului că studiul limbei române e extraordinar, de aceea s'a cerut învoirea părinților, apoi că «drepturile Statului maghiar» trebuie respectate, și nu e bine a se ataca profesorii unguri. La această observare îngimfată d-l *Brediceanu* a dat expresiune faptului trist, că Românilor li s'a lăsat puțin, amar de puțin din ceea-ce au avut, nu se mai ține nimic ce e în lege, ba se croesc legi cu scop de a stîrpi ori ce urmă a egalei îndreptățiri. Sistemul actual de guvernare a confiscat toate drepturile naturale ale Românilor și chiar miniștrii ungurești de la 1848 s'ar întoarce cu dispreț văzînd legile de azi pline de miasmele șovinismului.... Vorbirea d-lui *Brediceanu* a făcut cea mai bună impresie membrilor români ai adunării.

D. N. DUMBA ȘI CUȚO-VLAHII

«Gazeta Macedoniei» publică o convorbire a redactorului ei, d. *I. D. Arginteanu* cu d. *Nicolae Dumba* din Viena.

D. *Dumba* este de origine Român din Macedonia, dar locuște în Viena, unde e membru al Camerei Seniorilor, consilier intim al Impăratului și se interesează mult de cauza conaționalilor săi. El a declarat d-lui *Arginteanu*, că consideră împrejurările actuale ca fiind foarte favorabile pentru *Cuțo-Vlahi*, cum numește el pe Aromâni. El crede, că Români, Albanezii și Grecii trebuie să fie supuși loiali ai Sultanului, care, de sigur, le va face concesiuni pentru dezvoltarea lor națională. Dar în același timp, d. *Dumba* crede că aceste trei naționalități vor trebui să formeze o unire strînsă față de tendințele panslavismului. D-sa continuă apoi:

În fața unirii strînse dintre Români, Albanezi, Turci și Greci, ori ce tendință slavă de a face cuceriri, va fi zadarnică. *Naționalitățile neslave trebuie să se teamă nu de Bulgari sau Sirbi ci de puterea care stă la spatele acestora și care caută să facă cuceriri și să nimicească naționalitățile; iar nu ca Austria care nu face cuceriri, ci caută numai să puie ordine și să facă liniște, să propage cultură și civilizațiune, fără nici o vătămare adusă la dezvoltarea firească a naționalităților.*

În privința lui Mărgărit, a zis că-l cunoaște destul de bine, dar că nu poate spune, de cît că este un om care caută numai de interesele și ambițiunea sa personală, nu și de interesele și progresul cauzei *Cuțo-Vlahilor*.